

PLAN ROZWOJU WĄWELNA

2007 – 2013

I. Charakterystyka wsi Wąwelno

1. Położenie.

Wąwelno to wieś położona w południowej części gminy Sośno w powiecie sępoleńskim, w województwie kujawsko-pomorskim. Oddalone jest 30 km od Sępólna Krajeńskiego, 15 km od Więcborka oraz 40 km od Bydgoszczy. Wąwelno jest sołectwem o tej samej nazwie.

Rzeźba terenu Wąwelna jest urozmaicona. Występuje powierzchnia pagórkowata. Na terenie Wąwelna występują w większości gleby biellicowe, pochodzenia polodowcowego. Przeważają gleby w klasach III a i III b oraz IV a i IV b.

Warunki klimatyczne są dla Wąwelna korzystne. Obszar wsi Wąwelno jak i całej Gminy Sośno należy do dzielnicy klimatycznej zwanej pomorską (wg R. Gumińskiego). Na skutek wpływu mieszaniny klimatu morskiego i kontynentalnego występuje tu duża zmienność pogody – szczególnie w okresie wiosny i jesieni.

Wieś jest w 100 % zwodociągowana, przez teren wsi przebiega kolektor odbierający ścieki komunalne z przeważającej większości domów mieszkalnych. W Wąwelnie mieści się Gminna Oczyszczalnia Ścieków. Na terenie wsi uporządkowana jest również gospodarka odpadami. Mieszkańcy mogą podpisać umowy na wywóz śmieci z Zakładem Gospodarki Komunalnej lub korzystać z Gminnego Wysypiska Śmieci w niedalekim Skoraczewie. Każde gospodarstwo domowe może bezproblemowo posiadać telefon, dostęp do internetu lub skorzystać z dowolnego operatora sieci komórkowej.

W Wąwelnie funkcjonuje Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum, Muzeum archeologiczno-etnograficzne przy Gimnazjum, filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sośnie, Ośrodek Zdrowia, Punkt Apteczny, Kościół Parafialny, remiza wraz ze świetlicą wiejską, 2 sklepy ogólnospożywcze, sklep odzieżowy, stacja paliw, Urząd Pocztowy, punkt sprzedaży środków ochrony roślin i nawozów firmy „Chemiroł”, Zakład Produkcji Kartonów oraz parę firm remontowo-budowlanych.

2. Historia

Pierwsze ślady bytności człowieka na terenie dzisiejszego Wąwelna sięgają młodszej epoki kamienia w szeroko pojętym przedziale czasowym mezolit – neolit. Świadczą o tym znalezione narzędzia krzemienne odkryte podczas badań powierzchniowych.

Wieś Wąwelno leży na terenach historycznej Krajny. W 1113 Krajna została włączona do Polski. Nazwa ta dotyczy obszarów wcielonych przez Bolesława Krzywoustego do Wielkopolski.

Wówczas to Wielkopoleanie rozpoczęli nową fazę osadnictwa.

Pierwsza wzmianka o Wąwelnie (wówczas znanym jako Vanvelno) pochodzi z 1290 roku, kiedy arcybiskup gnieźnieński Jakub II przekazał dziesięciny stołowe z Wąwelna klasztorowi Cystersów z Byszewa.

W 1359 r właścicielem wsi był Jancz (lub Łaszcz) z Wawelna,

w 1377 roku dobra odziedziczył Jaśko z Izdebną pod Rogowem.

Kiedy w 1374 roku mieszkańcy ówczesnego Wąwelna odmówili oddawania dziesięcin arcybiskup Jarosław rzuca klątwę na niepłacących dziesięcin na rzecz OO Cystersów w Byszewie.

W 1383 r wymieniony był Przeclaw z Wąwelna Wąwelski poseł do Elżbiety Węgierskiej (w okresie walk bratobójczych m.in. Grzymalitów z Nałęczami)

„Gdy tenże z niczem powrócił i gdy rycerstwo zebrane w Sączu uradziło po raz ostatni zwrócić się z prośbą do węgierskiego dworu, zaprotestował Przeclaw z Wąwelna przypominając, że raz już dano sobie słowo nie wysyłać nikogo do Węgier, skoroby jaka legacja skutku nie odniosła.

Robicie mnie i siebie kłamcami - rzekł i tyle sprawił, że całą uchwałę i poselstwo odwołano, a co więcej zakazano komukolwiek na dwór Elżbiety się udawać”

Wystąpienie Przeclawa z Wąwelna Wąwelskiego jest pierwszym przykładem osławionego liberum veto, jakie w dziejach polski się napotyka. (Szujski – Dzieje Polski).

W 1578 r było 6 właścicieli Wąwelna: Ślesiński, Korytowski, Splawski, Kostka, Sucharski, Zebrzydowski.

W 1620 roku jest już tylko 3 właścicieli: Korytowski, Sucharski i Kapituła Gnieźnieńska.

W 1652-53 miejscowość posiadali starosta pokrzywiński Działyński oraz spadkobiercy kasztelana kaliskiego Kaspra Zebrzydowskiego.

W 1695 roku właścicielem Wąwelna był kasztelan Nakielski A. Chrzastowski.

Od 1758 roku Wąwelno posiadał Stanisław ze Słup Wałdowski skarbnik wschowski, właściciel klucza dóbr z Toninkiem, Wałdówkiem i Przepalkowem.

Stanisław ze Słup Wałdowski ufundował obecny kościół parafialny w Wąwelnie.

Od 1767 majątek należał do Franciszka Wałdowskiego – burgrabiego nakielskiego.

Przed 1772 właścicielem został Piotr Goetzendorf-Grabowski

W 1772 roku Fryderyk II manifestem z 13-09-1772 wezwał wszystkie stany z ziem wcielonych do

Prus do przysięgi wiernopoddańczej. Ze szlachty krajeńskiej osobiście hołdowało tylko 7, w ich liczbie do Malborka stawiał się Piotr Grabowski z Wąwelnia.

Kolejnymi właścicielami majątku Wąwelnia byli:

- 1850 Józef Grabowski. Do czasu uwolnienia chłopów z powinności odrabiania pańszczyzny majątek należał do hrabiego Grabowskiego. Chłopi mieszkali we wiosce. Poza tym był tam też kościół katolicki, szpital, kuźnia i kołodziej. Miejscowi chłopi w ilości 16-18 byli częściowo Polakami, częściowo niemieckimi imigrantami z Pomorza. Pracowali od 4 do 5 dni w tygodniu z własnymi zaprzęgami dla właściciela majątku i jednocześnie otrzymywali z majątku tyle ziemi do uprawy, aby mogli wyżywić swoje rodziny. Otrzymali oni taką ilość pola dla własnej uprawy „ile każdy jednym zaprzęgiem wołów obrobić mógł”. Te nadania dla chłopów rząd pruski rekompensował właścicielom ziemskim, ale każdy chłop musiał państwu płacić rocznie 12 talarów.
- 1868 Dr Boethel Henry Strousberg - „król kolei żelaznej” Nabył ten majątek w takim momencie, kiedy jego kariera jako magnata finansowego sięgnęła zenitu niczym kometa. Był on synem żydowskiego kupca z Nidzicy, we wczesnych latach wyjechał do Anglii do swojego wuja. W roku 1855 przybył do Berlina. W tym czasie wschodnia linia kolejowa była już od 1851 roku otwarta. Tam zarobił on olbrzymie sumy pieniędzy budując jako generalny wykonawca liczne obiekty kolejowe. Zaliczał się wówczas do najbogatszych ludzi w Niemczech. Podjął się również budowy obiektów kolejowych w Rumunii, które przyniosły mu duże straty i stały się powodem upadku. Po równie nieudanych i podejrzanych transakcjach w Moskwie został aresztowany a majątek postawiono w stan upadłości. Zmarł w 1884 roku w dużej biedzie
- 1875 Adolf Frenzel – radca tajny, berliński bankier, właściciel Banku Jacquier – przejął majątek jako masę upadłościową. Ten inwestował dużo i starał się poprzez kulturę upraw buraków cukrowych doprowadzić Wąwelnia do wysokiej wydajności. Z niekorzystnego położenia komunikacyjnego Wąwelnia znalazł wyjście. Po negocjacjach z powiatem bydgoskim została przedłużona kolej wąskotorowa poprzez Łukówiec do Wąwelnia w 1897 roku i on poniósł koszty tego przedsięwzięcia. Dzięki temu powstało połączenie do cukrowni w Nakle i umożliwiony został transport buraków cukrowych. Aby swoim posiadłościom nadać wrażenia wielkości i znaczenia (posiadłość Wąwelnia składała się wówczas z majątku szlacheckiego Wąwelnia z Toninkiem, majątku szlacheckiego Mierucin i majątku Jaskowo- razem 8.800 mórg) Frenzel zbudował obszerny i reprezentacyjny dworski dom mieszkalny. Budynki zaś istniejące jak gorzelnia, cegielnia i mleczarnia zostały odnowione. Pieniądze na inwestycje były zawsze do dyspozycji. Gospodarowanie na majątku było wzorowe. Pola, maszyny, wozy, uprzęże były w najlepszym porządku. Konie

były dobrze pielęgnowane a zimą wyprowadzane poza stajnię, by utrzymać ich kondycję. Każda pręga od bata kosztowała fornala 1 markę kary a każdy złamany dyszel od wozu 5 marek. W oborze stało bydło zarodowe z nizin holenderskich Obok administratora Weisske byli też: prowadzący rachunki, który jednocześnie był sołtysem w majątku, administrator gorzelni Schreek i administrator mleczarni Schuster. Każdy z nich miał jednego urzędnika w zagrodzie i jednego w polu. Urzędnicy wyposażeni byli w konia wierzchowego i zaprzęg. Kuźnia, warsztat kołodziejski, ślusarnia maszynowa, która odpowiedzialna była za tzw pług parowy i inne maszyny uzupełniały gospodarstwo. Bydło było pielęgnowane przez Szwajcara i jego personel.

- 1888 Joachim von Bethmann – Hollweg in Runowo
- 1905 Komisja osadnicza. Oddzielenie 25 ha od majątku i podział na 5 parceli dla 5 rzemieślników
- 1912 Egbert Hayessen
- 1920 – 1939 Rodzina Morawskich
- 1923 hr. Roztworowski zdał Kazimierzowi Morawskiemu
- 1923 Kazimierz Morawski – profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie z żoną Marią z domu Chłapowską, wnuczką generała Chłapowskiego.
- 1926 Krzysztof Morawski – majątek był dzierżawiony Panu Koniecznemu.
- 1929 Helena, Maria i Zofia Morawskie
- 1939 -1945 państwo niemieckie – administrator Herbert Strohmeier

Geneza powstania nazwy miejscowości Wąwelno nie jest znana, być może nazwa wywodzi się od wawelu oznaczającego wzniesienie.

W 1290 r wzgórze wąwelskie otoczone łągami podzielone było na 6 części i należało do kasztelanii nakielskiej.

Nazwa miejscowości - Wąwelno ulegała częstym zmianom aczkolwiek w większości zmiany dotyczyły pisowni i tak wieś nosiła nazwę: Vavelno, Wawelno, Womwelno, Wanvelno. Vanwelno oraz Lindenwald (las lipowy), którą to nazwę otrzymała królewskim rozporządzeniem gabinetowym z dnia 21-04-1873.

KOŚCIÓŁ:

W roku 1290 istniał już kościół drewniany założony przez miejscowych dziedziców.

W 1374 roku przy kościele był stały proboszcz – Jan

W 1444 r proboszczem był Mikołaj – niegdyś Załakowski

Obecny murowany kościół pod wezwaniem SS Filipa, Jakuba obecnie Marii Magdaleny został wzniesiony w miejscu poprzedniego. Fundatorem kościoła był ówczesny dziedzic Stanisław ze Słup Wałdowski. Budowniczym kościoła był Dawid Fecel z Chojnic.

Budowa kościoła trwała od 1758 do 1767 roku.

Wezwanie kościoła wiąże się być może z żoną Wałdowskiego Magdaleną z Kruszyńskich.

W 1758 r zaprowadzono bractwo różańcowe założone przez O. Dominikanina Piotra Dunina.

W 1765 r Stanisław Wałdowski zapisał 10 tys złotych polskich na utrzymanie dwóch misjonarzy przy kościele.

W 1767 r następuje poświęcenie kościoła przez protonotariusza Ludwika Józefa de Mathy.

Jednocześnie z budową kościoła ufundowane zostało rokokowe wyposażenie wnętrza. Początkowo były to 3 ołtarze: główny NMP z zasłoną Św. Marią Magdaleną, po stronie ewangelii Św. Barbara, po stronie epistoły Św. Jan Nepomucen. Następnie dodatkowe 3 ołtarze, ławy kolatorskie, balaski, ambona, chrzcielnica, organy. Wyposażenie to o wysokim poziomie artystycznym zachowało się bez większych zmian do dzisiaj.

Kościół posiadał wolno stojącą wieżę-dzwonnicę po pd-zach stronie.

W latach 1901-1908 proboszcz ks. Wojciechowski rozebrał chylącą się dzwonnice, zasadził wokół kościoła szpaler lip i wstawił bramę wjazdową od strony Tonina.

W 1937 r wybudowano nową dzwonnice na osi fasady zachodniej wtopioną w ogrodzenie.

W czasie wojny 1939-1945 nie było polskiego duszpasterza. Od 1942 r dojeżdżał z Mroczy duszpasterz niemiecki Otto Krimpendorff.

PAŁAC - DWÓR

Pałac został wzniesiony w 1888 roku przez właściciela majątku Adolfa Frenzela radcę tajnego, berlińskiego bankiera, właściciela banku Jacquier.

Zbudowany został w stylu neoklasycystycznym

Powstał on w miejscu dawnego dworu na skraju istniejącego parku.

Przed pałacem znajduje się podjazd.

Korpus główny i część południowa mają wejścia od strony podjazdu.

Po zachodniej stronie pałacu znajdują się zabudowania podwórza folwarcznego.

Po wschodniej stronie rozciąga się park ze starodrzewiem graniczący z kompleksem leśnym.

W reprezentacyjnym parterze pałacu mieściły się – obszerna sień, salon, gabinet, jadalnia.

Na piętrze pałacu mieściły się sypialnie, w mezzaninie pomieszczenia służby.

Południowa niższa część pałacu pełniła funkcje administracyjne.

Pałac do wybuchu wojny był niezamieszkały.

Po wojnie majątek został przejęty przez Państwowe Nieruchomości Ziemskie.

W latach 50 – tych należał do Sandomiersko-Wielkopolskiej Hodowli Nasion

Od roku 1960 utworzono tu Państwowe Gospodarstwo Rolne

W 1993 roku zespół parkowo pałacowy został przejęty przez Agencję Własności Rolnych Skarbu

Państwa.

W 1994 roku został wydzierzawiony PRHU „Farmer” sp z o.o.

Obecnie w pałacu mieszczą się pomieszczenia mieszkalne i biuro firmy.

Dokładna data powstania założenia parkowego jest trudna do ustalenia. Najprawdopodobniej park założono w latach 1850-1870, gdy Wąwelno należało do rodziny Grabowskich. Świadczy o tym wiek najstarszych drzew znajdujących się w najbliższym otoczeniu pałacu oraz pojedyncze egzemplarze w dalszych partiach parku.

3. Ludność

Wieś liczy 578 mieszkańców (19-11-2007), co stanowi 11 % ogółu mieszkańców gminy.

Wieś podzielona jest administracyjnie na ulice z wyraźnym podziałem na:

- a/ osiedle mieszkaniowe „po pegerowskie” - (ulica Mrotecka) obecnie w 99 % mieszkania wykupione przez lokatorów i zarządzane przez Spółdzielnię Mieszkaniową bądź Wspólnoty Mieszkaniowe,
- b/ prywatne budynki mieszkalne stanowiące zwartą („starą”) część Wąwelna
- c/ osiedle domków jednorodzinnych.

Wokół domów i zabudowań jest ład i porządek, mieszkańcy z dużą troskliwością dbają o przydomowe ogródki, zieleń wiejską, której ilość w naszej wsi systematycznie się zwiększa. Większość mieszkańców zajmuje się rolnictwem, pozostali pracują na terenie gminy jak i coraz większa rzesza szczególnie młodszych mieszkańców Wąwelna znajduje pracę w pobliskiej Bydgoszczy.

Zauważa się przyrost naturalny w naszej wsi tak więc jest nadzieja, że następne pokolenia będą tworzyły kolejne plany rozwoju wsi Wąwelno.

4. Organizacje społeczne - (pozarządowe)

Na terenie Wąwelna działają następujące organizacje społeczne:

1. Koło Gospodyń Wiejskich,
2. Ochotnicza Straż Pożarna,
3. Parafialny Zespół Caritas
4. Stowarzyszenie Miłośników Wąwelna – Tilia

Koło Gospodyń Wiejskich

Działalność Koła Gospodyń Wiejskich datowana jest od roku 1962. Koło liczyło wówczas 60 członkiń. Zmiany, które nastąpiły na wsi były i są ich wielką zasługą. KGW było inicjatorem wielu działań (organizowanie kursów, pogadanek, pokazów, wycieczek krajoznawczych i

dydaktycznych). Członkinie KGW czynnie uczestniczyły przy budowie remizy strażackiej, odnawianiu przystanków itd. Wąwelnio zmienia się również dzięki działaniom pań z KGW. W ramach integracji organizowane są spotkania z okazji Dnia Kobiet, Dnia Matki. KGW jest corocznie współorganizatorem festynów rodzinnych. Członkinie Koła uczestniczą aktywnie w pracach na rzecz mieszkańców (pomoc rodzinom w trudnej sytuacji materialnej), dbają o estetyczny wygląd ogródków i obejść gospodarskich. Przygotowują corocznie wieniec dożynkowy. Koło bardzo ściśle współpracuje z Radą Sołecką, OSP, Gminną Radą Kobiet, zespołem Caritas, Szkołą Podstawową i Gimnazjum.

W swoich planach na przyszłość Koło Gospodyń Wiejskich zamierza pozyskiwać środki pieniężne na dalsze doposażenie świetlicy, organizowanie wyjazdów do lekarskich przychodni specjalistycznych, organizowanie „białych niedziel”, pomoc w organizowaniu zabaw i zajęć dla dzieci. Możliwość pozyskania środków KGW widzi w funduszach strukturalnych 2007-2013 na rozwój wsi.

Ochotnicza Straż Pożarna

Ochotnicza Straż Pożarna w Wąwelnie powstała w 1945 roku (bezpośrednio po zakończeniu wojny). Na początku jednostka składała się z 11 członków – założycieli, którymi byli:

Winkler Władysław, Tomasik Stanisław, Nadolny Piotr, Wegner Edwin, Jędrzyński Wiktor, Pachura Józef, Kasprowicz Leon, Stremlau Leon, Pilarski Zygmunt, Ryterski Alfons, Winiecki Kazimierz.

Aktualnie Ochotnicza Straż Pożarna w Wąwelnie liczy 19 członków. Wielu spośród obecnych druhów kontynuuje rodzinne tradycje ojców i dziadków aktywnie działając w strukturach OSP w Wąwelnie. Wszyscy druhowie mają ukończone szkolenie podstawowe w zakresie działania OSP, 3 druhów ma uprawnienia dowódców OSP a 2 druhów – naczelników OSP.

Druhowie mają do swojej dyspozycji remizę strażacką. Miejscowa straż wyposażona jest w samochód Żuk oraz motopompę. Ważnym zadaniem jakie spoczywa na strażakach jest zabezpieczenie porządku podczas miejscowych festynów i uroczystości.

Parafialny Zespół Caritas.

Zespół został powołany 27-12-2005, działalność rozpoczął 12-01-2006r.

Zespół liczy 25 członków, w tym 15 członków czynnych oraz 10 wspierających. Swym zasięgiem obejmuje obszar wszystkich miejscowości przynależnych do parafii w Wąwelnie tj. Mierucina, Skoraczewa, Tonina, Toninka, Huty, Wąwelnia. Na czele zespołu stoi ksiądz Proboszcz oraz 5 osobowy skład zarządu. Zespół działa na zasadzie postanowień Statutu Caritas Diecezji Bydgoskiej. Jest on duszpasterską instytucją charytatywno-opiekuńczą.

Celem zespołu jest rozpoznawanie potrzeb oraz niesienie pomocy osobom potrzebującym zamieszkałym na terenie parafii bez względu na ich wyznanie i przekonanie. Wsparcie, jakiego udziela zespół może mieć zarówno charakter materialny, doradczy – wspierający, jak i duchowo-modlitewny. Parafialny Zespół Caritas działa w sposób zorganizowany i planowy. Raz na kwartał zwołuje spotkania robocze, w miarę potrzeb spotkania nadzwyczajne. Siedzibą zespołu jest dom parafialny. Do działań zespołu należy:

- Pozyskiwanie środków finansowych przez zbiórkę pieniędzy do puszek oraz organizowanie imprez (zabaw) dochodowych,
- sprzedaż świec adwentowych oraz chlebików wielkanocnych,
- organizowanie zbiórek żywnościowych pod hasłem „Dar serca”,
- zorganizowanie akcji „Wyprawka do szkoły”,
- udzielanie pomocy materialnej na wnioski indywidualne osób będących w trudnej sytuacji losowej,
- obdarowywanie dzieci upominkami z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Dnia Dziecka,
- organizowanie wycieczek rekreacyjnych dla dzieci.

Ponadto zespół organizuje okazjonalne spotkania członków, współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Sośnie w zakresie prowadzonej polityki społecznej. Swoim działaniem przyczynia się do szerzenia idei wolontariatu wśród dorosłych i dzieci.

Stowarzyszenie Miłośników Wąwelnia – Tilia

Idea założenia Stowarzyszenia Miłośników Wąwelnia Tilia zrodziła się przy okazji organizacji wiejskich festynów oraz innych działań i akcji na rzecz Wąwelnia. W naszej miejscowości jest grupa ludzi – społeczników, którzy swoją pracą już uczynili wiele na rzecz Wąwelnia.

Działania te są zauważalne przez mieszkańców wsi (chodniki, nasadzenia zieleni, rekultywacja stawu, itd.), jak również przez władze gminy, z którą ściśle współpracujemy.

O naszych poczynaniach pozytywnie piszą lokalne gazety.

Efekty pozytywnych zmian, które systematycznie dokonują się w naszej wsi zostały docenione przez Redakcję miesięcznika „Gazeta Sołecka” oraz Krajowe Stowarzyszenie Sołtysów, które to organizacje wyróżniły Sołtysa Wsi Zbigniewa Struwe tytułem „Sołtysa Roku”.

Komitet organizacyjny został powołany w maju 2007. W dniu 2 listopada 2007

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy i postanowieniem tegoż Sądu zostaliśmy wpisani do Rejestru Stowarzyszeń pod numerem KRS 0000292103.

Do podstawowych zadań jakie sobie postawiliśmy jest pozyskiwanie środków finansowych z zewnątrz na realizację różnorodnych projektów i programów.

Główne, priorytetowe zadanie jakie postawiło sobie Stowarzyszenie to pozyskiwanie środków

finansowych na zagospodarowanie terenu wokół stawu. Chcemy aby docelowo staw jak i teren wokół niego stały się znakiem rozpoznawczym naszej wsi, swoistym „logo”.

Pozyskane fundusze zostaną przeznaczone na:

- nasadzenia krzewów i drzew,
- budowę placu zabaw,
- budowę boiska do piłki siatkowej,
- urządzenie plaży,
- wydzielenie i przygotowanie miejsca na ognisko i grill,
- wydzielenie stanowisk wędkarskich
- wykonanie alejek spacerowych wraz z ławeczkami
- budowę pola namiotowego wraz z uzbrojeniem terenu w punkt czerpania wody, energię oraz sanitariaty.

Poprzez Stowarzyszenie łatwiej jest pozyskiwać środki finansowe ponieważ posiadać będziemy osobowość prawną. Wielu sponsorów uzależnia swoją pomoc od wyraźnego określenia statusu prawnego Stowarzyszenia. Zarejestrowane Stowarzyszenia jako podmiot może brać udział w wielu programach organizowanych przez Organizacje Pozarządowe.

Na dzień dzisiejszy Komitet Założycielski liczy 16 członków jednak liczba sympatyków, którzy deklarują chęć wstąpienia do Stowarzyszenia systematycznie rośnie.

II. Analiza zasobów

1. Środowisko przyrodnicze

Wieś Wąwelno leży w południowej części Gminy Sośno. Tereny bardzo urozmaicone z przewagą zadrzewień i zieleni. Z uwagi na oddalenie od dużych ciągów komunikacyjnych teren bardzo spokojny, bogaty w dzikie ptactwo (liczne stanowiska żurawia).

Na terenie leśnictwa Wąwelno znajduje się rezerwat Wąwelno. Pierwsze zachowane wzmianki dotyczące walorów przyrodniczych tego terenu pochodzą z 1950 roku w związku z występowaniem jarzębu brekini. Rezerwat Wąwelno zatwierdzony został w 1958 roku. Rezerwat położony jest w środkowej części uroczyska leśnego „Wąwelno”. Powierzchnia rezerwatu stanowi kompleks o ogólnej powierzchni 4,72 ha. Cały kompleks leśny „Wąwelno” zajmuje równina morenowa płaska przecięta szeregiem płaskich obniżen terenowych. Rezerwat zajmuje w niej niewielkie, wydłużone wzniesienie terenowe. Celem utworzenia rezerwatu „Wąwelno” jest ochrona gatunkowa jarzębu brekini. Na dzień dzisiejszy w rezerwacie występują 4 sztuki „dorosłej” brekini, jako pozytyw należy zauważyć licznie występujący nalot brzęku (brekini), który dzięki starannej pielęgnacji, ogrodzeniu oraz zapewnieniu dogodnych warunków do rozwoju będzie w niedalekiej przyszłości stanowił podstawę do nowych nasadzeń co z kolei zagwarantuje, że zostanie uratowany

ginący gatunek drzewa.

2. Środowisko kulturowe

W Wąwelnie jest parę ciekawych zabytków architektury oraz przyrody. Najciekawszym jest kościół parafialny p.w. Marii Magdaleny ufundowany w 1767 roku przez Stanisława ze Słup Wałdowskiego. W kościele do dziś zachowało się jego cenne rokokowe wykonane na wysokim poziomie wyposażenie.

Kolejnym obiektem wartym odwiedzenia jest kompleks parkowo-pałacowy.

Pałac - dwór został wzniesiony w 1888 roku przez właściciela majątku Adolfa Frenzela.

Zbudowany został w stylu neoklasycystycznym

Obecnie znajdujący się pałac - dwór zbudowany został w miejscu dawnego dworu na skraju istniejącego parku. Dokładna data powstania założenia parkowego jest trudna do ustalenia.

Najprawdopodobniej park założono w latach 1850-1870, gdy Wąwelno należało do rodziny Grabowskich. Świadczy o tym wiek najstarszych drzew znajdujących się w najbliższym otoczeniu pałacu oraz pojedyncze egzemplarze w dalszych partiach parku.

Miłośnicy aktywnego spędzania czasu na rowerze mogą podziwiać wieś i malownicze okolice korzystając z przebiegającej przez Wąwelno międzynarodowej trasy rowerowej „Euro Route R-1” Dla miłośników lasów, przyrody, świeżego powietrza mamy do zaproponowania spaceru po pobliskich lasach włącznie ze zwiedzaniem rezerwatu brekini oraz rezerwatu ornitologicznego.

3. Obiekty i tereny

- ✓ Świetlica wiejska położona we wsi wraz z remizą Ochotniczej Straży Pożarnej oraz przyległym boiskiem sportowym. Świetlica jest miejscem spotkań społeczności lokalnej,
- ✓ Biblioteka – filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sośnie, z której korzystają zarówno dorośli mieszkańcy jak i młodzież oraz dzieci. W bibliotece istnieje możliwość bezpłatnego skorzystania z komputerów oraz z Internetu,
- ✓ Szkoła Podstawowa wraz z Gimnazjum posiadająca pełnowymiarową salą gimnastyczną z której po zajęciach lekcyjnych może korzystać młodzież jak i dorośli mieszkańcy. Szkoła wyposażona jest również w szkolne boisko sportowe,
- ✓ Muzeum archeologiczno-etnograficzne przy Gimnazjum,
- ✓ Ośrodek Zdrowia, w którym świadczone są usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej i pielęgniarstwa.
- ✓ Punkt apteczny,
- ✓ Rezerwat Wąwelno

4. Gospodarka

Jednym z głównych kierunków gospodarki Wąwelnia jest rolnictwo. Około 50 % mieszkańców utrzymuje się z pracy we własnym gospodarstwie rolnym. Młodszy mieszkańcy wsi nie posiadający gospodarstw rolnych znaleźli zatrudnienie poza miejscem zamieszkania i dojeżdżają do pracy głównie do Bydgoszczy.

Mieszkańcy Wąwelnia „postawili” również na własny interes. Powstało wiele firm szczególnie w branży usług budowlanych.

Na terenie wsi działają także 3 sklepy handlowe, punkt apteczny, punkt handlowy środków ochrony roślin i nawozów, Zakład Produkcji Kartonów.

5. Sąsiednie miejscowości

Wąwelnia położone jest 10 km od Sośna – stolicy naszej gminy, 16 km od Więcborka, 12 km od Mroczy. Wąwelnia jest po Sośnie drugą co do wielkości miejscowością w gminie.

Dla mieszkańców południowej części Gminy Wąwelnia jest centralnym punktem dla wielu mniejszych, ościennych wsi.

Do Szkoły, Gimnazjum, Ośrodka Zdrowia, Kościoła w Wąwelnii uczęszczają dzieci i mieszkańcy z pobliskich miejscowości takich jak: Mierucin, Jaszkowo, Tuskowo, Tonin, Skoraczewo

III. ANALIZA MOCNYCH I SŁABYCH STRON WĄWELNIA

1/ Silne strony

- wysoka aktywność społeczności lokalnej,
- ciekawe, interesujące i atrakcyjne zasoby przyrodnicze - rezerwat brekinii, rezerwat ornitologiczny położony w Leśnictwie Wąwelnia.
- interesujące obiekty dziedzictwa kulturowego - kompleks parkowo-pałacowy wpisany do rejestru zabytków, kościół pw Marii Magdaleny,
- przebieg przez Wąwelnia Międzynarodowej (liczącej łącznie 675 km) Trasy Rowerowej „Euro Route R-1”,
- możliwość wykorzystania budynku świetlicy jako obiektu wielofunkcyjnego,
- po zakończeniu inwestycji - staw wraz z zapleczem rekreacyjnym – alejki spacerowe, plaża, ognisko i grill, plac zabaw, stanowiska wędkarskie, boisko sportowe,
- możliwość uruchomienia przy stawie w okresie letnim punktu małej gastronomii,
- sala gimnastyczna z dostępem dla wszystkich mieszkańców,
- bezpieczna okolica,
- uzbrojenie terenu

- uregulowana gospodarka komunalna – kolektor ściekowy, Gminna Oczyszczalnia Ścieków w Wąwelnie
- uporządkowana gospodarka śmieciami – umowy z Zakładem Gospodarki Komunalnej na wywóz śmieci,
- bezproblemowa możliwość podłączenia przez mieszkańców internetu,
- sieć sklepów handlowych umożliwiająca dokonanie podstawowych zakupów,
- Szkoła podstawowa i gimnazjum z pełnowymiarową salą gimnastyczną oraz boiskiem sportowym,
- ośrodek zdrowia oraz punkt apteczny,
- biblioteka publiczna ze stanowiskami komputerowymi podłączonymi do internetu

2/ Słabe strony

- słabo rozwinięta działalność pozarolnicza,
- oddalenie od głównych ciągów komunikacyjnych,
- emigracja młodych ludzi do miast,
- pomimo coraz większej aktywności społeczeństwa odczuwalny jest podział na grupę entuzjastów pracy społecznej i grupę mieszkańców obojętną na sprawy wsi.

IV. WIZJA ROZWOJU WĄWELNA.

Mieszkańcy Wąwelna upatrują swoją przyszłość w zespole działań ukierunkowanych na poprawę warunków życia na wsi poprzez działanie na rzecz zaspokojenia potrzeb wszechstronnego rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych.

Na licznych zebraniach wiejskich, w trakcie wielu dyskusji wypracowano listę najważniejszych zadań, których realizacja zaspokoiłaby i poprawiła wizerunek Wąwelna i byt jego mieszkańców.

Do takich zadań należy z pewnością:

- 1/ modernizacja i dalsza poprawa funkcjonowania świetlicy wiejskiej i pomieszczeń OSP,
- 2/ zagospodarowanie terenu wokół stawu,
- 3/ nasadzenia zieleni, estetyka wsi,
- 4/ budowa nowych oraz modernizacja istniejących chodników wzdłuż ul. Mroteckiej, Wąskiej i Szkolnej
- 5 /modernizacja dywaników asfaltowych na terenie wsi,
- 6/ wydzielenie nowych działek pod budownictwo jednorodzinne na terenach przewidzianych w Studium uwarunkowania i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sośno przyjętym przez Radę Gminy Sośno Uchwałą Nr XIII/80/04 z dnia 30-06-2004

V. SPOSOBY REALIZACJI PLANÓW:

ZADANIE 1 – Modernizacja i dalsza poprawa funkcjonowania świetlicy wiejskiej oraz boiska sportowego przy świetlicy.

Modernizacja świetlicy jest bardzo ważnym przedsięwzięciem albowiem w niej skupia się obecnie większość życia społecznego,

Świetlica jest miejscem spotkań – zebrań wiejskich, z jej pomieszczeń korzystają panie z KGW, druhowie OSP oraz młodzież chcąc spędzić popołudniowy wolny czas. W świetlicy organizowane są kółka zainteresowań, tutaj młodzież przygotowuje dla mieszkańców okolicznościowe przedstawienia. W świetlicy szczególnie w okresie letnim na przyległym boisku piłkarskim organizowane są biwaki, powstaje pole namiotowe dla dzieci z Wąwelną. W świetlicy i na terenie wokół niej odbywają się 2 razy w roku festyny dla mieszkańców Wąwelną i przybyłych gości.

Systematycznie poprawia się stan techniczny świetlicy. W roku 2007 w świetlicy zbudowano WC, wyremontowano zaplecze kuchenne, zakupiono do niego kuchenkę gazową, zainstalowano przepływowe podgrzewacze wody.

Największy problem dotyczy funkcjonowania świetlicy w okresie zimowym. Świetlica jako budynek wymaga modernizacji. Z uwagi na dużą powierzchnię oraz wysokość pomieszczeń świetlica jest niedogrzana, budynek świetlicy nie jest ocieplony. Nie sposób prowadzić zajęć, organizować spotkania w takich warunkach.

Należy stworzyć miejsce gdzie młodzież szczególnie w okresie jesienno-zimowym chętnie spędzi wolny czas.

Z uwagi na trudną sytuację materialną rodzin planuje się dzieciom zorganizować wolny czas w okresie letnim poprzez rajdy rowerowe połączone ze zwiedzaniem ciekawych miejsc naszej okolicy, półkolonie z biwakiem i możliwością nocowania na polu namiotowym.

W tej sytuacji należy pozyskać środki finansowe na przebudowę świetlicy polegającą na obniżeniu sufitu, wymianie okien oraz drzwi wejściowych, zainstalowaniu centralnego ogrzewania, dalszego doposażenia zaplecza socjalnego (zastawy serwisowe, sztuce itd.).

Po takim remoncie obiekt zyskałby na atrakcyjności. Oprócz statutowych działań jakie ciąży na świetlicy wiejskiej, można by pozyskiwać środki finansowe z wynajmu sali na różne uroczystości. (wesela, przyjęcia) jak również szkolenia i prelekcje.

Wokół boiska planujemy zbudować miejsca siedzące niezbędne w czasie oglądania imprez i zawodów sportowych oraz oświetlić teren przy świetlicy i boisku sportowym.

Środki finansowe na realizację tych zadań szczególnie dotyczące części edukacyjno

– oświatowej zamierza się pozyskiwać w ramach „Programu Operacyjnego – Kapitał Ludzki” oraz z udziału w podobnych projektach i zadaniach.

ZADANIE 2 – Zagospodarowanie terenu wokół stawu

Zagospodarowanie terenu wokół stawu jest drugim etapem prac związanych z tym miejscem. Pierwszym była rekultywacja stawu, na którą środki finansowe w wysokości około 240.000,00 euro pozyskano z funduszy unijnych oraz uporządkowanie terenu wokół stawu. Podczas wielu zebrań wiejskich jak i rozmów mieszkańców wsi temat stawu był wielokrotnie poruszany. Starsi mieszkańcy Wąwelną pamiętają czasy, gdy po pracy chodzono się kąpać w stawie, nad jego brzegiem dzieci spędzały letnie dni, starsi przy akompaniamencie akordeonu bawili się w letnie wieczory. Staw był zaznaczony na starych mapach Wąwelną.

Tak zrodziła się myśl ożywienia tego miejsca.

To zadanie jest dla nas absolutnym priorytetem. Położenie stawu w środku wsi czyni to miejsce centralnym punktem miejscowości więc w naszych planach zakładamy, że w przyszłości staw i zagospodarowane tereny wokół niego będą znakiem rozpoznawczym Wąwelną.

Aby miejsce to było dumą Wąwelną niezbędne jest wykonanie wielu prac do których zaliczamy:

- nasadzenia krzewów i drzew,
- budowa placu zabaw,
- budowa boiska do piłki siatkowej,
- urządzenie plaży,
- wydzielenie i przygotowanie miejsca na ognisko i grill,
- wydzielenie stanowisk wędkarskich
- wykonanie alejek spacerowych wraz z ławeczkami
- budowa pola namiotowego wraz z uzbrojeniem terenu w punkt czerpania wody, energię oraz sanitariaty.

Realizacja tego zadanie znacznie poprawi warunki spędzenia wolnego czasu mieszkańcom wsi. Nie bez znaczenia jest także deklarowana pomoc mieszkańców przy realizacji tych zadań przez co pogłębia się aktywność społeczna oraz poprawa estetyki wsi.

Środki finansowe na wykonanie tych zadań chcemy pozyskiwać ze środków unijnych przewidzianych na takie cele w programach 2007-2013 poprzez pisanie odpowiednich projektów oraz ze współpracy z organizacjami pozarządowymi a także poprzez współpracę z instytucjami działającymi przy Urzędzie Marszałkowskim.

ZADANIE 3 – nasadzenia zieleni, estetyka.

To zadanie jest niejako wpisane w coroczne akcje nasadzeń drzew i krzewów. Realizacją tego zadania oprócz oczywistych walorów estetycznych chcielibyśmy nawiązać do starej nazwy Wąwelna – Lindenwald (las lipowy) i w miarę możliwości wtopić naszą wieś może już nie dosłownie w las lipowy ale w zielen drzew, krzewów, trawników.

Realizacją przedmiotowego zadania zajmie się sołtys i rada sołecka. Natomiast mieszkańcy Wąwelna tak jak do tej pory wezmą czynny udział w przygotowaniu gruntu pod nasadzenia, pomogą sadzić drzewka a następnie zajmą się ich pielęgnacją.

Jako wsparcie tych zadań widzimy również możliwość pozyskiwania środków finansowych z programów unijnych.

ZADANIA 4,5,6 DOTYCZĄCE CHODNIKÓW I DYWANIKÓW.

Stan nawierzchni chodników w Wąwelnie systematycznie się poprawia. Jest to efekt konsekwentnego działania Sołtysa i Rady Sołeckiej Wąwelna. W ciągu ostatnich paru lat udało się wybudować nowy – bardzo potrzebny chodnik ze wsi do Ośrodka Zdrowia w Wąwelnie, położyć nowy chodnik na ulicy Długiej (od centrum wsi do cmentarza).

Inwestycje te finansowane były ze środków finansowych jakimi dysponuje wieś, ze środków budżetowych Gminy, Starostwa Powiatowego Sępólna Krajeńskiego oraz sponsorów.

Kolejnym etapem jest budowa nowych oraz modernizacja istniejących chodników wzdłuż ulicy Mroteckiej, Wąskiej i Szkolnej.

Te zadania wykonywane będą we współpracy Sołectwa wsi Wąwelno z władzami Samorządowymi Gminy Sośno, Starostwa Powiatowego, sponsorów oraz pomocy mieszkańców.